



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 79/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti FAST TRADE, spol. s r. o., Družstevná 2016, Malacky, zastúpenej advokátom JUDr. Bohumilom Novákom, Advokátska kancelária, Horná 27, Banská Bystrica, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf/62/2013 z 22. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti FAST TRADE, spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. augusta 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti FAST TRADE, spol. s r. o., Družstevná 2016, Malacky (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžf/62/2013 z 22. mája 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu – Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. I/222/15112-115331/2011/991031-r z 18. novembra 2011, ktorým potvrdil dodatočný platobný výmer správcu dane – Daňového úradu Malacky č. 606/230/15148/11/Zuz z 18. apríla 2011, ktorým podľa § 44 ods. 6 písm. b) bodu 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) vyrubil sťažovateľke rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie august 2004 v sume 14 535,01 €.

Krajský súd rozsudkom č. k. 1 S/46/2012-47 z 11. apríla 2013 žalobu zamietol po tom, ako dospel k záveru, že *„tak žalovaný ako aj správca dane dostatočným spôsobom zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili“*; z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva:

«V preskúmvanej veci bolo medzi účastníkmi konania sporné posúdenie predbežnej otázky, či [REDAKOVANÉ] (dodávateľ žalobcu) bol v rozhodnom zdaňovacom období platiteľom dane z pridanej hodnoty.

Súd mal z obsahu administratívneho spisu dostatočným spôsobom za preukázané, že správca dane v intenciách rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 S 244/2008-37 zo dňa 16. 2. 2010 ako aj potvrdzujúceho rozsudku NSSR 3 Sžf 18/2010 zo dňa 8. 10. 2010 doplnil dokazovanie...

Zo zápisnice o ústnom pojednávaní č. 600/340/137964/04/Rob zo dňa 6. 8. 2004 p. [REDAKOVANÉ] miestne príslušnému správcovi dane uviedol, že „nepodniká v žiadnej oblasti, nakoľko mu Daňový úrad Bratislava 5 zrušil platiteľstvo DPH...“

V čase vydania rozhodnutia o určení posledného zdaňovacieho obdobia, t. j. rok 2001 ako aj za predchádzajúci rok 2000, [REDAKOVANÉ] podal daňové priznanie k dani z príjmu fyzických osôb, kde uviedol príjmy vo výške 0,- Sk. V daňových priznaniach DPH od zdaňovacieho obdobia II. štvrťrok 1996 nevykazoval žiadne zdaniteľné obchody. Keďže podľa podaných daňových priznaní tento daňový subjekt nevykonával podnikateľskú činnosť, zrušenie registrácie za platiteľa DPH u [REDAKOVANÉ] bolo dôvodné.

Na základe vyššie uvedených skutočností súd konštatoval, že daňový subjekt (žalobca) predložil doklady, z ktorých si uplatňoval nárok na odpočítanie dane, ktoré boli vystavené neplatiteľom dane z pridanej hodnoty. Odberateľ (FAST TRADE s. r. o.) si teda uplatňoval nárok na odpočítanie dane od dodávateľa, ktorý nebol v čase vystavenia daňových dokladov platiteľom dane z pridanej hodnoty...

Na základe uvedených skutočností žalobcovi nevznikol nárok na odpočítanie dane z faktúr vystavených neplatiteľom dane.»

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 8 Sžf/62/2013 z 22. mája 2014 tak, že ho ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti opakovane uvádza argumenty vznesené už v konaniach pred správnymi orgánmi a všeobecnými súdmi týkajúce sa neprípustnosti dokazovania vykonaného prostredníctvom zisťovania údajov o jej dodávateľovi, ako aj nedodržania lehoty na vydanie dodatočného platobného výmeru správcom dane ustanovenej § 44 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov. Najvyššiemu súdu vytýka, že zasiahol do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože tým, že v napadnutom rozsudku „konštatoval, že nejde o prekluzívnu lehotu..., rovnako formalisticky uviedol, že... si nemohla odpočítať DPH na vstupe, keďže jej dodávateľ nebol registrovaných platiteľom DPH“, a taktiež tým, že

neodpovedal na jej argumenty týkajúce sa doručovania rozhodnutia správcu dane, „ústavne neakceptovateľným spôsobom formalisticky redukoval rozsah súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného mimo jeho zákonných mantinelov a mimo vlastné skôr vyslovené právne názory, a v tom, že relevantné právne normy daňového práva hmotného a procesného aplikoval tak, že tým poprel ich zmysel a účel“. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je preto podľa jej názoru nepreskúmateľný a arbitrárny.

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,90 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžf/62/2013 z 22. mája 2014, ktorý považuje za nepreskúmateľný a arbitrárny z dôvodu, že najvyšší súd sa nevysporiadal so všetkými ňou uvádzanými argumentmi spochybňujúcimi samotné vydanie dodatočného platobného výmeru správcom dane.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky, pretože nie je oprávnený zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky

výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Okrem toho môže arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených

v čl. 127 ods. 1 ústavy. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. ods. 1 a 2 O. s. p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého

rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov sa s ním v celom rozsahu stotožňuje. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom...

Najvyšší súd zhodne ako súd prvého stupňa považoval za súladné so zákonom rozhodnutie a postup správcu dane... Z dokazovania vykonaného správcom dane v priebehu daňovej kontroly jednoznačne vyplynul záver, že dodanie zdaniteľných plnení nemohol vykonať [REDAKOVANÉ] ako platca DPH, nakoľko posledné zdaňovacie obdobie ako platca DPH mal určené rozhodnutím správcu daň z 16. júla 2001, III. štvrťrok 2001. Obrana žalobcu, že v skutočnosti tomuto dodávateľovi nebola zrušená registrácia ako platcu DPH nie je preskúmvaná v tomto konaní a ani v inom konaní. Žalobkyňa o tom, že by tomu tak bolo nepredložila žiadny dôkaz a aj sám dodávateľ [REDAKOVANÉ] v miestnom zisťovaní uviedol, v roku 2004, že mu bola zrušená registrácia platcu DPH...

Taktiež je nutné prisvedčiť správcovi dane a žalovanému, že žalobkyňa mala jednak možnosť postupom podľa § 31 ods. 17 zákona č. 511/1992 Zb. osvedčiť si, či je dodávateľ [REDAKOVANÉ] registrovaným platcom DPH a nepochybne aj skutočnosť, že daňový doklad (faktúra) neobsahovala údaj o IČ DPH vystavovateľa daňového dokladu p. [REDAKOVANÉ], a teda nemohol byť z takto vystavenej faktúry uplatnený odpočet DPH...

Bolo by irelevantné v danej veci vykonávať ďalšie neúčelné a nehospodárne dokazovanie, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že [REDAKOVANÉ] v uvedenom období (august 2004) nebol platiteľom DPH s prideleným IČ DPH a preto správca dane správne vyrubil žalobcovi rozdiel DPH za predmetné zdaňovacie obdobie.

Žalobcom namietané nezohľadnenie tvrdenia, že márnym uplynutím lehoty podľa § 44 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. zaniklo správcovi dane právo vydať dodatočný platobný výmer neobstojí. Podľa odvolacieho súdu ide o lehotu procesnú, ktorú správca dane vo všetkých prípadoch nemusí dodržať, nakoľko po skončení daňovej kontroly nasleduje vyrubovacie konanie a až skončením vyrubovacieho konania príde k dorubeniu dane príslušným správcom dane, pričom správca dane z okolností toho ktorého prípadu vie, či už sú splnené podmienky na vydanie dodatočného platobného výmeru a to aj s ohľadom na tú

skutočnosť, že každá kontrola je individuálne ohraničená svojou zložitou a rozsahom potrebného dokazovania vo vyrubovacom konaní. V žiadnom prípade však nejde o lehotu prekluzívnu, s ktorou by zákon spájal zánik práva správcu dane vyrubiť daň. Daňové subjekty by totiž svojim postupom alebo obštrukciou mohli totiž zmať správcovi dane vydanie dodatočného platobného výmeru po skončení daňovej kontroly a začatí vyrubovacieho konania.

Vzhľadom k uvedenému aj podľa názoru najvyššieho súdu žalobkyňa v danej veci nepostupovala v súlade so zákonom o DPH a neoprávnene si uplatnil zo spornej faktúry odpočet DPH za zdaňovacie obdobie august 2004, keďže jej dodávateľ nebol registrovaným platiteľom DPH.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol prihliadnúť na odvolacie námietky žalobkyne, ktorými namietal, že prvostupňový súd nezdôvodnil dostatočne svoje rozhodnutie a nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcu odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolací súd zhodnotil, že spôsob, akým sa prvostupňový súd vysporiadal s relevantným žalobnými námietkami žalobkyne v odôvodnení svojho rozhodnutia je postačujúci a súd prvého stupňa náležité a správne aplikoval príslušné ustanovenia právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú vec, zodpovedal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia na právne významné námietky žalobkyne a realizoval tak jeho ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, súčasťou ktorého je aj právo účastníka konania, aby v rozhodnutí súdu boli uvedené dostatočné dôvody, na základe ktorých súd rozhodol vo veci...“

Z obsahu napadnutého rozsudku sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd poskytol sťažovateľke súdnu ochranu, jej odvolacími námietkami sa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prerokúvaného prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery rozsudku najvyššieho súdu, pretože sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka v podstate obsahovo rovnaké námietky vzniesla už v konaní pred správnymi orgánmi a následne aj v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd navyše konštatuje, že zo všetkých na vec

sa vzťahujúcich rozhodnutí je zrejmá jasná kontinuita záverov vyplývajúca z právomocí toho-ktorého štátneho orgánu. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky svojvôle, jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu, ako aj z relevantných všeobecne záväzných právnych noriem.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky týkajúcu na neprípustnosti dokazovania vykonaného správcom dane, ústavný súd konštatuje, že už vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 242/2013 vyslovil, že je na správcovi dane, aké dôkazné prostriedky v záujme čo najúplnejšieho zistenia skutkového stavu zvolí, podmienkou však je, aby neboli získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Ústavný súd preto opätovne zdôrazňuje, že aj keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom, obsahom označených práv nie je záruka, že ňou napadnutý rozsudok bude spĺňať očakávania a predstavy sťažovateľky ako účastníčky konania pred všeobecnými súdmi.

Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto predloženú sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2015